

Byla C-197/24 [Šil'arský]¹

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2024 m. kovo 12 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Mestský súd Bratislava IV (Slovakija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2024 m. vasario 13 d.

Ieškovė:

AK

Atsakovas:

RU

¹ Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

<...>

<...> (bylos numeris)

NUTARTIS

Mestský súd Bratislava IV (Bratislavos IV apylinkės teismas, Slovakija, toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas), nagrinėdamas **ieškovės AK ir atsakovo RU**, <...> (advokato vardas ir pavardė) ginčą **dėl 3 250 EUR ir papildomų išlaidų priteisimo**

n u t a r ė :

Sustabdyti bylos nagrinėjimą ir **pateikti** Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar galiojančios redakcijos 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, 1 straipsnio 2 dalis, siejama su 2 straipsnio 1 ir 3 punktais bei 6 straipsnio 1 dalimi, turi būti aiškinama taip, kad (i) „įmone“ laikytinas ir fizinis asmuo, kuris, kaip pagrindinėje byloje, naudojami advokato teikiamomis teisinėmis paslaugomis, siekdamas įsteigti prekybos bendrovę, kurioje jis ketina tapti direktoriumi ir vienu iš dviejų steigėjų bei akcininkų, o (ii) „komerciniu sandoriu“ laikomas sandoris, pagal kurį, kaip pagrindinėje byloje, advokatas teikia paslaugas tokiam asmeniui siekiant įsteigti prekybos bendrovę?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar galiojančios redakcijos 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais 2 straipsnio b punkte vartojama sąvoka „vartotojas“, siejama su tos direktyvos 8 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, ji apima ir fizinį asmenį, kuriam pareikštas reikalavimas pagal teisinių paslaugų sutartį, jeigu šios sutarties dalykas buvo teisinių paslaugų teikimas siekiant įsteigti prekybos bendrovę, o minėtas fizinis asmuo turėjo tapti šios bendrovės direktoriumi ir vienu iš dviejų steigėjų ir akcininkų?

Pagrindimas

- 1 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nagrinėja bylą <...> (bylos numeris) tarp ieškovės ir atsakovo dėl 3 250 EUR ir papildomų išlaidų sumokėjimo. Papildomas išlaidas sudaro (i) 10,5 % metinės palūkanos už pavėluotą mokėjimą nuo 3 250 EUR sumos už laikotarpį nuo 2023 m. sausio 18 d. iki sumokėjimo dienos ir (ii) fiksuoto dydžio išieškojimo išlaidų kompensacija.

- 2 Išnagrinėjęs bylą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas padarė išvadą, kad Teisingumo Teismui reikia pateikti šios nutarties rezoliucinėje dalyje nurodytus klausimus. Prejudiciniai klausimai teikiami po to, kai šalys pareiškė savo nuomonę laikantis rungimosi principo. <...> (informacija apie proceso eigą)

I. Glaustas ginčo dalyko ir faktinių aplinkybių aprašymas

- 3 Ginčo dalykas yra atlyginimo už suteiktas teisines paslaugas mokėjimas. Ieškovė yra prekybos bendrovė, teikianti teisines paslaugas. Atsakovas yra fizinis asmuo. Ieškovei buvo perleistas reikalavimas dėl 3 250 EUR sumos ir papildomų išlaidų atlyginimo. Pradinis kreditorius – advokatė – yra ieškovės direktorė. Reikalavimą ji perleido pakeitusi advokato praktikos vykdymo tvarką. Anksčiau šia praktika ji vertėsi kaip nepriklausoma advokatė, o dabar – kaip ribotos atsakomybės bendrovės akcininkė. Dėl šios priežasties prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas šios nutarties tekste sąvoką „ieškovė“ vartoja klaidingai ir apie pradinę ir apie dabartinę ieškovę.
- 4 Ieškinyje ieškovė teigia, kad dar 2022 m. kovo – balandžio mėn. atsakovas susisiekė su ja ir išreiškė susidomėjimą teisinėmis paslaugomis. Atsakovas norėjo įsteigti ribotos atsakomybės bendrovę pagal Slovakijos teisę ir turėjo tapti vienu iš dviejų jos steigėjų ir akcininkų. Jis taip pat turėjo tapti jos direktoriumi. Šiuo tikslu buvo sudaryta žodinė pavedimo sutartis ir ieškovė įsipareigojo teikti teisines paslaugas atsakovui už fiksuotą atlygį. Ieškovė parengė bendrovės steigimo sutarties projektą ir kitus dokumentus, juos persiuntė atsakovui. Teikdama konsultacijas ieškovė taip pat analizavo keletą klausimų, susijusių su bendrovės steigimu ir asmeniniu būsimų steigėjų dalyvavimu. Antrasis bendrovės steigėjas buvo užsienietis. Ieškovė išrašė atsakovui sąskaitą faktūrą už suteiktas paslaugas 3 250 EUR sumai, atsakovas jos neapmokėjo iki nustatyto termino – 2023 m. sausio 17 d. Ieškovės teigimu, tai yra komercinis ginčas, o atsakovas nėra vartotojas. Ieškovė mano, kad jos pareikštiems reikalavimams taikoma komercinė teisė.
- 5 Atsakovas savo ruožtu teigia, kad su ieškove nebuvo sudaręs jokios teisinių paslaugų sutarties. Anot jo, taip pat nebuvo susitarta dėl atlygio už paslaugas. Ieškovė nesuteikė atsakovui prekybos bendrovės steigimo paslaugas, o atsakovas, kaip klientas, negavo iš ieškovės jokios paslaugos. Atsakovas teigia, kad ieškovė jam atsiuntė bendrovės steigimo sutartį ir kitus susijusius dokumentus veikdama be pavedimo. Atsakovas teigia turintis vartotojo statusą, o šalių santykiams komercinė teisė netaikoma.

II. Nurodytos nacionalinės ir Sąjungos teisės nuostatos

- 6 Šioje dalyje prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nurodo byloje taikytinas nacionalinės teisės nuostatas. Kartu šis teismas nurodo svarbias Sąjungos teisės nuostatas.

(a) Nacionalinės teisės nuostatos

- 7 *Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník* (Įstatymas Nr. 513/1991 dėl Prekybos kodekso, toliau – Prekybos kodeksas) 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta:

„Pagal šį įstatymą „verslininkas“ yra: a) asmuo, įrašytas į prekybos registrą <...>“.

- 8 Prekybos kodekso 57 straipsnio 1 dalyje, iš dalies pakeistoje Įstatymu Nr. 530/2003, nustatyta:

„Jeigu kitose šio įstatymo nuostatose nenumatyta kitaip, bendrovė steigiama pagal visų steigėjų pasirašytą steigimo sutartį. Steigėjų parašų tikrumas turi būti oficialiai patvirtintas“.

- 9 Prekybos kodekso 62 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Bendrovė laikoma įsteigta jos įrašymo į prekybos registrą dieną“.

- 10 Prekybos kodekso 369c straipsnyje, iš dalies pakeistame Įstatymu Nr. 9/2013, nustatyta:

„(1) Skolininkui vėluojant įvykdyti prievolę, kreditorius, be 369, 369a ir 369b straipsniuose nurodytų reikalavimų, taip pat turi teisę į fiksuotą išieškojimo išlaidų kompensaciją, nereikalaujant atskiro priminimo/raginimo. Fiksuotos išieškojimo išlaidų kompensacijos dydį nutarimu nustato *vláda Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos vyriausybė).

(2) 1 dalis netaikoma, jeigu reikalavimas kyla iš vartojimo sutarties ir skolininkas yra vartotojas.“

- 11 *Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník* (Įstatymas Nr. 40/1964 dėl Civilinio kodekso), iš dalies pakeistas Įstatymu Nr. 568/2007 (toliau – Slovakijos civilinis kodeksas), 52 straipsnyje nustatyta:

„(1) Su vartotoju sudaryta sutartis – bet kokios teisinės formos sutartis, verslininko sudaryta su vartotoju.

(2) Su vartotoju sudarytos sutarties sąlygos ir visos kitos nuostatos, reglamentuojančios teisinius santykius, kur dalyvauja vartotojas, visada taikomos sutarties šalies – vartotojo naudai. Kiti sutartinius santykius reglamentuojantys susitarimai, kurių turiniu ar tikslu siekiama išvengti šių nuostatų taikymo, negalioja. Visiems teisiniams santykiams, kurių šalis yra vartotojas, pirmiausia taikomos Civilinio kodekso nuostatos, net jei kitu atveju būtų taikomos komercinės teisės nuostatos.

(3) Verslininkas yra asmuo, kuris sudarydamas sutartį su vartotoju ar ją vykdydamas veikia savo prekybos ar kitos ūkinės veiklos tikslais.

(4) Vartotojas yra fizinis asmuo, kuris, sudarydamas ir vykdydamas vartojimo sutartį, veikia ne savo prekybos ar kitos ūkinės veiklos tikslais“.

- 12 *Zákon č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon)* (Įstatymas Nr. 586/2003 dėl advokatūros ir iš dalies keičiantis bei papildantis Įstatymą Nr. 455/1991 dėl ūkinės veiklos (Ūkinės veiklos įstatymas)), iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 304/2009 (toliau – Advokatūros įstatymas) 18 straipsnio 4 dalyje nustatyta:

„Teisines paslaugas teikiantis advokatas dar prieš pradėdamas jas teikti privalo informuoti klientą, kuris yra šių paslaugų vartotojas, apie už jų teikimą mokėtiną atlygį. Priešingu atveju advokatas neturi teisės į atlygį. <...>“

(b) *Sąjungos teisės nuostatos*

- 13 Galiojančios redakcijos 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius (toliau – Direktyva 2011/7) 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva taikoma visiems mokėjimams, kuriais atlyginama už komercinius sandorius“.

- 14 Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1. komerciniai sandoriai – įmonių sandoriai arba įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoriai, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės arba suteiktos paslaugos;

<...>

3. įmonė – organizacija, išskyrus viešosios valdžios instituciją, vykdanči savo nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą, net jeigu tą veiklą vykdo vienas asmuo“.

- 15 Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad tokiu atveju, jei delspinigiai už pavėluotą mokėjimą, atliekamą pagal komercinį sandorį, tampa mokėtini pagal 3 arba 4 straipsnį, kreditorius turėtų teisę gauti iš skolininko ne mažesnę kaip nustatytą 40 EUR sumą“.

- 16 Galiojančios redakcijos 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva 93/13) 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šia direktyva siekiama suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus susijusius su nesąžiningomis sąlygomis pardavėjo ar tiekėjo [komercinės (ūkinės) veiklos subjekto] su vartotoju sudaromose sutartyse“.

17 Direktyvos 93/13 2 straipsnio b punkte nurodyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

„vartotojas“ – bet kuris fizinis asmuo, kuris sutartyse, kurioms taikoma ši direktyva, veikia siekdamas tikslų, nesusijusių su jo verslu, prekyba ar profesija“.

18 Direktyvos 93/13 8 straipsnyje nurodyta:

„Valstybės narės gali priimti arba išlaikyti pačias griežčiausias Sutartį atitinkančias nuostatas šia direktyva reglamentuojamoje srityje, siekiant užtikrinti maksimalią vartotojo apsaugą“.

19 Direktyvos 93/13 dvyliktoje konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„tačiau kadangi nacionaliniai įstatymai, kokie jie yra dabar, leidžia numatyti tik dalinį jų suderinimą; kadangi, visų pirma, ši direktyva apima tik tas sutarčių sąlygas, dėl kurių nebuvo atskirai derėtasi; kadangi valstybės narės turi turėti galimybę, deramai atsižvelgiant į [EEB] Sutartį, vartotojams suteikti didesnę apsaugą nacionalinėmis nuostatomis, kurios yra griežtesnės už šios direktyvos nuostatas“.

III. Prejudicinių klausimų pateikimo motyvai

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas kreipėsi į Teisingumo Teismą dėl toliau nurodytų priežasčių.

(a) *Dėl pirmojo prejudicinio klausimo*

21 Ieškovė prašo priteisti 40 eurų fiksuotą išieškojimo išlaidų kompensaciją pagal Prekybos kodekso 369c straipsnio 1 dalį. Šia nuostata į nacionalinę teisę perkelta Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalis.

22 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad taikydamos nacionalinę teisę, visos valstybės narės valdžios institucijos turi ją aiškinti kiek įmanoma labiau atsižvelgdamos į Bendrijos direktyvų tekstą ir tikslus, kad būtų pasiektas šiose direktyvose numatytas rezultatas (šiuo klausimu žr. 2007 m. liepos 5 d. Sprendimo *Hans Markus Kofoed*, C-321/05, EU:C:2007:408, 45 punktą). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui ši pareiga yra žinoma.

- 23 Dėl šios priežasties prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi aiškinti nacionalinės teisės nuostatą, t. y. Prekybos kodekso 369c straipsnio 1 dalį, taip, kad būtų pasiektas Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalyje numatytas tikslas.
- 24 Dėl sąvokos „komercinis sandoris“ Teisingumo Teismas išaiškino, jog tam, kad sandoris būtų laikomas komerciniu, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą, jis turi atitikti dvi sąlygas. Pirma, tai turi būti įmonių arba įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoris. Antra, jo pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės arba suteiktos paslaugos (2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *BFF Finance Iberia SAU*, C-585/20, EU:C:2022:806, 22 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 25 Pagal Direktyvos 2011/7 19 konstatuojamąją dalį tos direktyvos 6 straipsnio 1 dalimi siekiama atgrasyti nuo pavėluotų mokėjimų ir užtikrinti, kad kreditoriams būtų tinkamai kompensuojamos dėl pavėluotų mokėjimų patirtos išieškojimo išlaidos. Tačiau, remiantis šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalimi, direktyva taikoma visiems mokėjimams, kuriais atlyginama pagal komercinius sandorius. Pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą komerciniai sandoriai yra sandoriai tarp įmonių. Iš Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 3 punkte įtvirtintos sąvokos „įmonė“ apibrėžties matyti, kad organizacija, kuri nėra viešosios valdžios institucija (o būtent taip yra nagrinėjamoje byloje), veikia vykdydama savo nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą.
- 26 Ieškovės teigimu, ji yra kreditorė, kaip tai suprantama pagal Prekybos kodekso 369c straipsnio 1 dalį, ir turi teisę į fiksuotą išieškojimo išlaidų kompensaciją. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui nėra aišku, ar šią nacionalinės teisės nuostatą, atsižvelgiant į Direktyvos 2011/7 6 straipsnio 1 dalies, siejamos su šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalimi ir 2 straipsnio 1 ir 3 punktais, tikslą, galima aiškinti taip, kad sąvoka „įmonė“ apimtų ir fizinį asmenį, kuris naudojasi advokato teikiamomis teisinėmis paslaugomis siekdamas įsteigti prekybos bendrovę, jeigu jis tik siekia tapti vienu iš dviejų šios bendrovės steigėjų ir akcininkų bei jos direktoriumi. Kitaip tariant, teismas siekia išsiaiškinti, ar tuo atveju, kai toks fizinis asmuo naudojasi teisinėmis paslaugomis siekdamas įsteigti prekybos bendrovę, jis yra vartotojas (su tuo susijęs antrasis prejudicinis klausimas), ar jis gali būti laikomas „įmone“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 3 punktą.
- 27 Pagal nacionalinį reguliavimą, įtvirtintą Prekybos kodekso 57 straipsnio 1 dalyje, esant dviem steigėjams, ribotos atsakomybės bendrovė, apie kurią kalbama šioje byloje, steigiama sudarant steigimo sutartį, kurią pasirašo visi steigėjai. Steigimo sutarties sudarymas yra pirmas etapas, kuriame bendrovė faktiškai įsteigiama, tačiau dar neturi teisinio subjektiškumo. Antras etapas yra teisinis bendrovės įsteigimas ir juridinio asmens statuso įgijimas pagal Prekybos kodekso 62 straipsnio 1 dalį; tai įvyksta tik įrašius bendrovę į prekybos registrą. Pagal Prekybos kodekso 2 straipsnio 2 dalies a punktą įrašius į registrą subjektas laikomas „verslininku“ ir šio įstatymo tikslais ir vertinant jo reikalavimo pagrįstumą pagal Prekybos kodekso 369c straipsnio 1 dalį

- 28 Atsižvelgiant į tai, logiška, kad prieš minėtus du etapus parengiama bendrovės steigimo sutartis ir kiti susiję dokumentai (kaip antai, būsimos bendrovės direktoriaus parašo pavyzdys arba įvairios steigėjų deklaracijos, kurių reikalaujama pagal nacionalinę teisę). Nors tiesa, kad kol vyksta ši procedūra, steigėjai ir būsimi akcininkai formaliai nėra verslininkai pagal nacionalinę teisę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nėra tikras, ar jau šiame bendrovės steigimo etape jie nepatenka į sąvoką „įmonė“ pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 3 punktą, ir ar tokių įmonės dokumentų parengimas, atliekamas advokatui teikiant teisinę paslaugą bendrovės steigėjui, patenka į sąvoką „komercinis sandoris“ pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas (minėto 2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *BFF Finance Iberia SAU*, C-585/20, EU:C:2022:806, 22 punktas).
- 29 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas šiuos argumentus grindžia dviem Teisingumo Teismo padarytomis išvadomis.
- 30 Pirma, žodžių „[bet kokie] sandoriai“ vartojimas Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkto formuluotėje rodo, kad sąvoka „komerciniai sandoriai“ turi būti suprantama plačiai, todėl nebūtinai sutampa su sąvoka „sutartis“. Taigi siauras sąvokos „komercinis sandoris“ aiškinimas būtų netinkamas (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *X (Medicinos įrangos tiekimas)*, C-419/21, EU:C:2022:948, 22 ir 25 punktus).
- 31 Antra, kiek tai susiję su bendrovės ir jos direktoriaus santykiais, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad jie negali būti laikomi nesusijusiais su jokia ekonomine veikla ar jos tikslu ir nuo jų nepriklausančiais, jei šis fizinis asmuo yra susijęs su bendrove glaudžiais profesiniais ryšiais, pavyzdžiui, yra jos generalinis direktorius ar pagrindinis akcininkas. Vien to, kad laiduotojas yra fizinis asmuo, nepakanka, kad jis būtų pripažintas vartotoju (šiuo klausimu žr. 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Česká spořitelna*, C-419/11, EU:C:2013:165, 37 ir 38 punktus).
- 32 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, šios dvi Teisingumo Teismo išvados skatina teigiamai atsakyti į pirmąjį klausimą. Vis dėlto skirtumas – ir būtent dėl jo šiam teismui kyla abejonių – yra tas, kad minėtoje *Česká spořitelna* byloje buvo nagrinėjamas fizinio asmens ir jau veikiančios bendrovės ginčas. Ši bendrovė teisiškai veikė kaip juridinis asmuo, ir tai nebuvo dar neegzistuojantis subjektas (kaip nagrinėjamu atveju), kuris galbūt niekada nebus įsteigtas ir neegzistuos kaip bendrovė.
- 33 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui yra žinomas 1997 m. liepos 3 d. Teisingumo Teismo sprendimas, kuriame šis konstatavo, kad sutartims, sudarytoms siekiant patenkinti asmens privataus vartojimo poreikius, taikomos nuostatos, skirtos apsaugoti vartotoją, kaip ekonomiškai silpnesnę šalį. Speciali apsauga, kurią siekiama užtikrinti šiomis nuostatomis, negarantuojama, jeigu sutartys sudaromos ekonominės arba profesinės veiklos tikslais, net jei ši veikla bus vykdoma tik ateityje, nes dėl to ši veikla nepraranda ekonominio ar profesinio

pobūdžio (žr. 1997 m. liepos 3 d. Sprendimo *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 17 punktą).

- 34 Vis dėlto Sprendimas *Benincasa* buvo priimtas kitokio pobūdžio byloje, todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui kyla abejonių, ar galima atsižvelgti į jame padarytas išvadas. Taip yra todėl, kad F. Benincasa sudarė sutartį, siekdamas atidaryti ir eksploatuoti parduotuvę. Nors tiesa, kad tai buvo būsima veikla, ją ketino vykdyti jis pats (žr. 1997 m. liepos 3 d. Sprendimo *Benincasa*, C-269/95, EU:C:1997:337, 10 punktą), o ne kitas subjektas, kaip yra nagrinėjamu atveju, kuris paslaugų teikimo metu dar neegzistavo ir nebuvo įsteigtas.
- 35 Atsakymas į pirmąjį prejudicinį klausimą padėtų prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui išsklaidyti abejones dėl Direktyvos 2011/7 1 straipsnio 2 dalies, siejamos su 2 straipsnio 1 ir 3 punktais bei 6 straipsnio 1 dalimi, aiškinimo. Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, šiam teismui būtų aišku, jog nacionalinę teisę reikia aiškinti taip, kad atsakovas būtų pripažintas įmone (verslininku), kaip tai suprantama pagal Prekybos kodekso 2 straipsnio 2 dalies a punktą, ir kad įvykdžius kitas įstatyme įtvirtintas sąlygas ieškovei priklausytų teisė į fiksuotą išieškojimo išlaidų kompensaciją pagal Prekybos kodekso 369c straipsnio 1 dalį.

(b) *Dėl antrojo prejudicinio klausimo*

- 36 Antrasis klausimas išplaukia iš pirmojo tuo atveju, jei atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas. Tokiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas norėtų išsiaiškinti, ar atsakovas patenka į sąvoką „vartotojas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 93/13. Kitaip tariant, šis teismas klausia, ar Direktyvoje 93/13 įtvirtinta sąvoka „vartotojas“, taip pat apima fizinį asmenį, kuriam pareikštas teisinių paslaugų sutartimi grindžiamas reikalavimas, jeigu šios sutarties dalykas buvo teisių paslaugų teikimas siekiant įsteigti prekybos bendrovę, o atsakovas ketino tapti vienu iš jos steigėjų ir akcininkų.
- 37 Antrasis prejudicinis klausimas susijęs su Direktyvos 93/13 aiškinimu, nors ši byla *prima facie* nėra susijusi su nesąžiningomis sąlygomis sutartyse su vartotojais. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, byloje būtų svarbu nustatyti, ar atsakovas yra vartotojas, nes pagal nacionalinę teisę toks nustatymas sukeltų tolesnes teisines pasekmes. Pagrindinis nagrinėjamas klausimas susijęs su apmokėjimu už ieškovės suteiktas teisines paslaugas.
- 38 Slovakijos civilinio kodekso 52 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta sąvoka „vartotojas“ nacionalinėje teisėje atsirado perkėlus Direktyvos 93/13 2 straipsnio b punkte apibrėžtą sąvoką, būtent todėl šios sąvokos aiškinimas turi teisinę reikšmę šioje byloje. Jeigu atsakovas nebūtų pripažintas „įmone“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2011/7, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas galėtų taikyti nacionalinės teisės nuostatą – Slovakijos civilinio kodekso 52 straipsnio 4 dalį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turės aiškinti

nacionalinę teisę atsižvelgdamas į Direktyvos 93/13, kuri buvo perkelta į nacionalinę teisę (plačiau žr. 22 punktą), tikslą.

- 39 Slovakijos Respublikos nacionalinėje teisėje įtvirtinta Advokatūros įstatymo 18 straipsnio 4 dalis, pagal kurią teisines paslaugas teikiantis advokatas dar prieš pradėdamas jas teikti privalo informuoti klientą, kuris yra šių paslaugų vartotojas, už paslaugų teikimą mokėtiną atlygį. Priešingu atveju advokatas netenka teisės į atlygį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas šią nuostatą supranta taip, kad užmokesčio už advokato teisines paslaugas srityje Slovakija įpareigojo taikyti sąvoką „vartotojas“, nors ši sritis nepatenka į Direktyvos 93/13 taikymo sritį.
- 40 Remiantis Direktyvos 93/13 dvylikta konstatuojamąja dalimi, ja tik iš dalies ir minimaliai suderinamos nacionalinės nuostatos dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse, o valstybėms narėms paliekama galimybė, laikantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, vartotojams užtikrinti aukštesnį apsaugos lygį griežtesnėmis nacionalinėmis nuostatomis, nei numatyta šioje direktyvoje. Be to, pagal minėtos direktyvos 8 straipsnį valstybės narės, siekdamos užtikrinti maksimalią vartotojo apsaugą, gali priimti arba išlaikyti griežtesnes Sutartį atitinkančias nuostatas šia direktyva reglamentuojamoje srityje (2022 m. spalio 13 d. Sprendimo *NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR*, C-405/21, EU:C:2022:793, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 41 Valstybės narės gali taikyti šios direktyvos nuostatas situacijoms, kurios nepatenka į jos taikymo sritį, jei tai suderinama su šia direktyva siekiamais tikslais ir Sutartimis (šiuo klausimu žr. 2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *DP ir SG*, C-243/20, EU:C:2021:1045, [62] punktą).
- 42 Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 169 straipsnio 4 dalį valstybės narės gali palikti galioti arba įtvirtinti griežtesnes vartotojų apsaugos priemones, jeigu jos suderinamos su Sutartimis (2020 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Condominio di Milano, via Meda*, C-329/19, EU:C:2020:263, 32 punktas).
- 43 Teisingumo Teismas nurodė, kad sąvoka „vartotojas“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 93/13 2 straipsnio b punktą, „yra objektyvaus pobūdžio“ ir turi būti vertinama pagal funkcinį kriterijų, pagal kurį vertinama, ar nagrinėjami sutartiniai santykiai priskirtini prie veiklos, nesusijusios su vertimusi profesija (2015 m. lapkričio 19 d. nutartis *Tarcău*, C-74/15, EU:C:2015:772, 27 punktas).
- 44 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui žinoma, kad Teisingumo Teismas Sprendime *Johann Gruber* nurodė, jog tai, ar nagrinėjama sutartis buvo sudaryta siekiant patenkinti suinteresuoto asmens su verslu susijusius poreikius, kurių negalima laikyti nesvarbiais, ar, priešingai, verslo ir profesiniai tikslai buvo nereikšmingi, turi nuspręsti bylą nagrinėjantis teismas. Jis taip pat pažymėjo, kad asmuo, kuris sudarė sutartį dėl prekių, iš dalies skirtų profesiniam, o iš dalies – privačiam naudojimui, negali remtis iš to kylančia nauda

(2005 m. sausio 20 d. Sprendimo *Johann Gruber*, C-464/01, EU:C:2005:32, 54 punktas).

- 45 Tai, atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes, skatina prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantį teismą į antrąjį prejudicinį klausimą atsakyti teigiamai. Tačiau šio teismo abejonės – kaip ir pirmojo prejudicinio klausimo atveju – kyla dėl to, kad nagrinėjamu atveju ekonominę veiklą turėjo vykdyti bendrovė, kuri dar tik buvo steigiamą. Taigi ekonominę veiklą *stricto sensu* turėjo vykdyti ne atsakovas, o kitas subjektas. Dėl šios priežasties teismas nežino, ar turėtų vadovautis Sprendime *Johann Gruber* padarytomis išvadomis.
- 46 Jei į antrąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas šioje byloje taikytų Advokatūros įstatymo 18 straipsnio 4 dalį kartu su Slovakijos civilinio kodekso 52 straipsnio 4 dalimi, atsižvelgdamas į šio teigiamo atsakymo pasekmes, ir laikytų atsakovą vartotoju. Kartu pagal nacionalinio Prekybos kodekso 369c straipsnio 2 dalies nuostatą atsakovas, kaip vartotojas, taip pat neprivalėtų mokėti ieškovei fiksuoto dydžio išieškojimo išlaidų kompensacijos.

IV. Išvada

- 47 Atsižvelgdamas į visas nurodytas priežastis, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro išvadą, kad nagrinėjamoje byloje būtina kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą. Todėl, remdamasis *Civilný sporový poriadok* (Civilinio proceso kodeksas) 162 straipsnio 1 dalies c punktu ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, jis sustabdė bylos nagrinėjimą ir priėmė šios nutarties rezoliucinėje dalyje išdėstytą sprendimą. <...>

<...>

(procesiniai klausimai, pavardės).